

Nr 154.

Af herrar **Lindhagen** och **Karlsson** i Fjäl, om skrifvelse till
Kungl. Maj:t angående utredning om verkningarne af
lagen den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för
bolag och förening att förvärfva fast egendom m. m.

Lagen den 4 maj 1906 angående förbud i vissa fall för bolag att förvärfva fast egendom borde liksom motsvarande lagstiftning i Finland och Norge omfatta enskilda personer, som äro bolagens vederlikar och särskildt bolagens tjänstemän. År 1909 väcktes en motion härom i anledning af ingångna upplysningar om, att en sådan komplettering af lagen behöfdes. Motionen afslogs, men behovet fortfar. Tjänstemän, anställda hos Holmsunds bolag i Västerbottens län, lära enligt senaste meddelandet köpa skogshemman. En undersökning i ämnet bör i hvarje fall ej kunna vara annat än till nytta.

Tillämpningen af lagens bestämmelse om rätt för bolag att inköpa fastighet å exekutiv auktion lär också på flera håll gifvit anledning till berättigade klagomål. Äfven här behöfves undersökning.

En socialpolitisk lag får ej lämnas åt sitt öde, sedan den väl under stor födslovända kommit till stånd. Bör följas med största uppmärksamhet i all synnerhet i början.

Lagen den 25 juni 1909 om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne erhöll sådana öfvergångsbestämmelser, att lagen ej får äga tillämpning på aftal ingångna före det lagen trädde i kraft eller den 1 september samma år. Detta var något helt annat än den nu lefvande generationen af arrendatorer tänkt sig. Man kunde ock befara, att bolag före den 1 september skulle aftvinga arrendatorer nya kontrakt. Så har ock inträffat äfven i sista stunden. Sunds bolag

i Västernorrlands län lät sålunda under senare delen af augusti sina inspektorer ro fram efter vattendragen i bolagets socknar, sammankalla dess lifegna samt förelägga dem vid äfventyr af vräkning att före nämnda dag underskrifva medhafda arrendekontrakt, hvilka skulle säges det varit upprättade redan i maj. Denna upplysning har lämnats af en riksdagsman, med hvilken arrendatorerna rådgjort.

I vissa trakter uppsägas ock, såsom det inberättas, arrendatorer utan att de förstå, att under mellantiden mellan den allmänna arrendelagens ikraftträdande och den norrländska arrendelagens trädande i verksamhet den förra ägt tillämpning äfven på Norrland och sålunda beredt skydd i viss mån mot dylik uppsägning.

Äfven norrländska arrendelagen är en socialpolitisk lag, hvars verkningar i all synnerhet i första början böra följas med uppmärksamhet. Den är tillkommen för att i någon mån lindra betrycket för en lidande samhällsklass. Då bör det tillses, att så ock sker.

Det hemställes alltså,

att Riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa en opartisk undersökning:

1:o) rörande verkningarne af lagen den 6 maj 1906 om förbud för bolag att i vissa fall förvärfva fast egendom och särskildt beträffande bolagstjänstemäns och andra dylika personers fastighetsförvärf samt fastighetsinrop af bolagen själfva å exekutiva auktioner;

2:o) i hvad mån lagen den 25 juni 1909 om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne vunnit tillämpning på bolagens och deras vederlikars arrendegårdar och, där så ej skett, om anledningarne därtill;

äfvensom, därest utredningen därtill gifver anledning, för Riksdagen framlägga förslag till förbättringar i berörda lagar.

Stockholm den 27 januari 1910.

Carl Lindhagen.

Rob. Karlsson.